

УДК 37.037

Визначення передумов для впровадження спортивно-орієнтованих технологій у фізичне виховання дітей 5–6-річного віку в умовах дошкільного навчального закладу

Петренко Г. В.

Національний університет фізичного виховання і спорту
України, Київ, Україна

Мета: проаналізувати та обґрунтувати необхідність впровадження елементів спортивного тренування та спортивних ігор у фізичне виховання дітей старшого дошкільного віку.

Матеріал і методи: аналіз науково-методичної літератури та нормативних документів, опитування, анкетування, педагогічне спостереження, тестування.

Результати: з'ясовано ставлення до спортивно-орієнтованого фізичного виховання дітей, їхніх батьків, вихователів; наведено результати тестування рухових здібностей старших дошкільників і обґрунтовано необхідність впровадження спортивно-орієнтованого фізичного виховання у навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів.

Висновки: результати дослідження стану здоров'я, опитування дітей старшого дошкільного віку спонукають до застосування елементів спортивного тренування та спортивних ігор як альтернативи традиційному фізичному вихованню у навчально-виховному процесі дошкільних закладів, що є найбільш ефективним засобом оздоровчого впливу на організм дитини та сприяє формуванню у дітей мотивів і стимулів до занять фізичною культурою і спортом.

Ключові слова: дошкільне виховання, спортивно-орієнтовані технології, діти старшого дошкільного віку.

Вступ

Сучасний стан здоров'я дошкільників викликає велику занепокоєність. Результати різноманітних досліджень свідчать про наявну тенденцію погіршення показників здоров'я дітей та підлітків в Україні. За таких обставин значно підвищується роль фізичного виховання у системі дошкільної освіти. Але традиційна система фізичного виховання не повністю задовольняє потреби різнобічного розвитку дитячого організму, емоційно наповнює заняття із фізичної культури, що наштовхує на необхідність впровадження інноваційних спортивно-орієнтованих технологій у навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів з метою вдосконалення системи роботи з дітьми.

У пункті 1.3 статті I Міжнародної хартії фізичного виховання і спорту відзначено, що особливі умови необхідно надавати молоді, включаючи дітей дошкільного віку, літнім людям та особам з фізичними чи розумовими вадами з метою всебічного розвитку їх особистості за допомогою програм фізичного виховання і спорту, пристосованих до їх потреб [13].

Впровадженню досягнень спортивної науки для вирішення методологічних проблем фізичного виховання, у тому числі дошкільного, присвячені роботи багатьох вчених та зарубіжних науковців.

Особливе місце займає розроблена В. К. Бальсевичем [3] концепція конверсії обраних елементів спортивного тренування в інтересах удосконалення змісту і форм організації фізичного виховання в загальноосвітніх школах і дошкільних освітніх закладах.

Л. В. Волковим [5] була розроблена програма спортивно-ігрової підготовки, яка (з метою оптимізації фізичної підготовки дітей 5–7 років) передбачає використання

різноманітних методів і засобів виконання фізичних вправ ігровим і спортивно-ігровим методами. Розроблено зміст засобів тренувального впливу і технологічну модель вібрової величини фізичного навантаження.

Л. І. Лубишева [12] розглядає спортизацію як активне використання спортивної діяльності, спортивних технологій, змагань та елементів спорту в освітньому процесі з метою формування спортивної культури учнів.

Спортивний стиль життя, на думку Н. Є. Пангелової [14], є одним із пріоритетних напрямів у фізичному вихованні для гармонійного розвитку особистості дошкільника.

Ю. Бабачук [2] надає характеристику змісту рухових дій ігор з елементами спорту, І. Суринов та З. Варфоломеева [16] приділяють значну увагу спортивно-ігровій діяльності як засобу олімпійської освіти старших дошкільників.

Разом з терміном «спортивне тренування» в теперішній час широкое розповсюдження отримали терміни «фізичне тренування» (Е. Б. М'якинченко, В. Н. Селуянов, 2000), «оздоровче тренування» (Т. А. Кравчук, 1996; В. Г. Бугров, 1999), а у фізичному вихованні дітей дошкільного віку деякі автори оперують термінами «заняття тренувального напрямку» (Е. Н. Пимонова, А. М. Воропаєв, 1989), «тренувальне заняття» (М. А. Рунова, 2000).

На думку Л. Д. Глазиріної, В. А. Овсянкіна [6], змагальний метод можна включати в процес навчання рухам дітей, але педагогу треба знати, як це зробити. Все залежить від педагогічної майстерності вихователів. Наприклад, такі питання: «У кого краще вийде?», «Хто швидше принесе «паличку-виручалочку?» ставлять перед дитиною ціль – це і є методичний прийом змагального методу.

Дослідниками О. Л. Богінч, Ю. М. Бабачук [4] розроблено методичний посібник «Рухливі ігри та ігрові вправи

з елементами спортивних ігор для дітей старшого дошкільного віку».

Різноманітні новітні технології фізичного виховання, що включають легкоатлетичні вправи, сприятимуть формуванню правильної постави, гарної ходи, розвитку координації рухів, а також покращують фізичну підготовленість дитини [11].

О. Д. Дубогай, Н. В. Маковецька [7] вважають доцільним застосування ритмічної гімнастики і танцювальної терапії в освітньому процесі дошкільного закладу.

М. Александровська [1], И. Кузина [10], І. Терещенко [17] відводять значну роль у системі фізичного виховання порівняно новому виду – степ-аеробіці (використання степ-сходинки як засобу розвитку координації рухів у дошкільнят).

Тобто, позитивний вплив впровадження досягнень спортивної науки у навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів беззаперечний, але цей факт не завжди знаходить підтримку у батьків та вихователів дошкільних навчальних закладів.

Мета дослідження: проаналізувати та обґрунтувати необхідність упровадження елементів спортивного тренування та спортивних ігор у фізичне виховання дітей старшого дошкільного віку в умовах дошкільного закладу.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати науково-методичну літературу та нормативні документи щодо впровадження інноваційних спортивно-орієнтованих технологій у навчально-виховний процес дошкільних закладів.

2. Провести аналіз медичних карток дітей досліджуваних груп.

3. З'ясувати ставлення до спортивно-орієнтованого фізичного виховання дітей старших груп, їхніх батьків та вихователів.

Матеріал і методи дослідження

У процесі дослідження використовувалися наступні методи: теоретичний аналіз науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, опитування, анкетування.

Для отримання об'єктивних даних впливу спортивно-орієнтованого фізичного виховання на формування у дітей мотивів і стимулів до занять фізичною культурою і спортом було проведено дослідження на базах дошкільних закладів міст Луцька та Києва. У дослідженні взяли участь 80 старших дошкільників, які були розподілені у контрольну (КГ, n=40) та експериментальну (ЕГ, n=40) групи. Заняття з дітьми контрольної групи проводились відповідно до Базової програми, а в експериментальній групі застосовувались елементи спортивного тренування та спортивних ігор на заняттях з фізичної культури та під час прогулянок.

Результати аналізу медичних карток підтверджують існування тенденції погіршення стану здоров'я у дітей

старшого дошкільного віку (табл. 1).

Результати дослідження та їх обговорення

За результатами медичного обстеження відмічено, що в контрольній групі 47,5% дітей першої групи здоров'я, 42,5% – другої, з яких 65% дітей основної до занять фізичною культурою та 35% – підготовчої. В експериментальній групі 42,5% дітей першої групи здоров'я, 57,5% – другої, з яких 57,5% дітей основної до занять фізичною культурою та 42,5% – підготовчої.

Тобто, основну увагу під час занять з дітьми старшого дошкільного віку треба звертати на дітей другої основної групи та другої підготовчої групи («групи ризику»).

Негативні тенденції погіршення стану здоров'я сучасних дітей спонукають звернути особливу увагу на якість фізичного виховання дошкільників. Основними пріоритетами повинні бути: розробка нових, найбільш адекватних програм, пошук найбільш ефективних методик у фізичному вихованні старших дошкільників, впровадження елементів різних видів спорту в інтересах удосконалення змісту і форм організації фізичного виховання в дошкільних навчальних закладах.

Робота з батьками та вихователями включала в себе анкетування, лекції та індивідуальні бесіди. Опитування батьків і педагогічних працівників дитячих закладів проводилось з метою уточнення місця та ролі спортивно орієнтованого фізичного виховання у навчально-виховному процесі. У результаті ми підвищували рівень знань і зацікавленості батьків у вихованні у дітей цінностей олімпійського руху. Опитування дітей проводились за допомогою батьків (для більшої достовірності результатів).

Для проведення дослідження були запропоновані види спорту, елементи спортивного тренування, вправи спортивного характеру, які вже адаптовані науковцями для використання у спортивно-орієнтованому фізичному вихованні старших дошкільників.

Критерієм оцінки була кількість дітей, які відвідують спортивні секції на початку дослідження, та інформація про те, які спортивні секції були обрані для занять дітьми та їх батьками наприкінці дослідження, а також результати опитування дітей до та після закінчення дослідження.

На питання анкет відповіли 340 батьків, 180 вихователів ДНЗ міст Луцька та Києва. Результати опитування батьків вказували на позитивне ставлення до занять їхніх дітей фізичною культурою за спортивно-орієнтованими програмою: у 96% (326) батьків позитивне відношення, 4% (14) – вагалися в зв'язку з непоінформованістю з даного питання. Тобто, переважна більшість батьків згодні із введенням елементів різних видів спорту в програму фізичного виховання ДНЗ та виявили бажання щоб їхні діти виховувались відповідно до олімпійської освіти із дошкільного віку, коли починається соціалізація особистості.

І декілька інша ситуація спостерігається при опитуван-

Таблиця 1
Показники медичного обстеження дітей старших груп (вересень), n=80

Групи	Група здоров'я				Група фізичного виховання			
	I		II		Основна		Підготовча	
	n	%	n	%	n	%	n	%
КГ (n=40)	19	47,5	21	52,5	26	65	14	35
ЕГ (n=40)	17	42,5	23	57,5	23	57,5	17	42,5

ні вихователів: 47% (84) – віддають перевагу традиційній системі фізичного виховання старших дошкільників, 53% (96) – підтримують введення спортивно-орієнтованого фізичного виховання старших дошкільників.

Тобто, бажання батьків не підтримує половина опитаних вихователів, що в свою чергу вказує на неготовність до кардинальних змін у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку педагогічного персоналу дошкільних закладів.

Опитування вихователів виявило потребу до впровадження в практику роботи дитячих дошкільних закладів новітніх технологій із фізичного виховання за рахунок додаткових методичних занять, як в умовах ДНЗ, так і на курсах підвищення кваліфікації, що надасть можливість підвищити ефективність фізичного виховання дітей і покращити їх здоров'я, надасть можливість краще підготувати дітей до школи.

З метою виявлення потреби дітей старшого дошкільного віку до занять з елементами спорту були проведені зовнішні вибіркові спостереження, основною метою яких була діагностика ситуації, яка передбачала невтручання у процес, що вивчається [8].

На запрошення адміністрації в дошкільний заклад (в якому передбачалося проведення педагогічного експерименту) приходили молодші школярі для проведення спільних прогулянок. Дітям молодших класів пропонували пограти з малюками в спортивні ігри на їх розсуд, а старшим дошкільнятам прийняти участь у цих іграх.

Спостереження за дітьми експериментальної групи проводились як під час прогулянок у дошкільному закладі, так і під час прогулянок за межами дитсадка. Старші дошкільники залюбки підключались до школярів молодших класів, які грали у футбол, баскетбол та інші спортивні ігри.

За результатами спостереження можна зробити висновок, що практично всі діти (хлопчики і дівчатка) на протязі 2–3 спільних ігор опановували запропоновану спортивну гру. Тобто, у старших дошкільників сформовані навички виконання основних фізичних вправ (біг, стрибки, метання та ін.), що дає змогу дітям порівняно швидко опанувати різні спортивні ігри за спрощеними правилами.

Для більш ефективного планування занять, регулювання дозування навантаження, педагогічного спостереження та контролю в ході занять, діти старших груп були розподілені на підгрупи.

У ході оцінки фізичної підготовки дітей за комплексом моторних тестів було враховано не тільки вік і стать, але і показники фізичного розвитку, стану здоров'я.

Особливо примітним є те, що діти старших груп під час денних та вечірніх прогулянок самостійно організовували ігри, які вони засвоїли під час спільних ігор з молодшими школярами. З впевненістю можна відмітити, що діти старшого дошкільного віку залюбки грають у спортивні ігри, які вони опанували, не залежно від статі.

Опитування дітей експериментальної групи про їх відношення до запропонованих школярами спортивних ігор, легке опанування та інтерес до вивчення і засвоєння нових ігор вказує на зацікавленість дітей до занять змагального характеру, що надало нам підстави для впровадження спортивно-орієнтованих технологій у фізичне виховання дітей старшого дошкільного віку.

За результатами дослідження можна зробити висновок, що ознайомлення дітей експериментальної групи у процесі занять з фізичної культури з різними видами спорту, елементарними уміннями та навичками виконання вправ спортивного характеру формує стійкий інтерес до занять спортом. І, навпаки, у дітей контрольної групи була незначна зацікавленість до занять спортом (табл. 2).

Результати опитування дітей контрольної і експериментальної груп щодо бажання займатися в спортивних секціях свідчать про те, що в основному це були види спорту, які використовувалися у навчально-виховному процесі дошкільного закладу.

Діти експериментальної групи виявили бажання займатися: футболом – 57,5%, хокеєм – 20%, баскетболом – 32,5%, флорболом – 70%, легкою атлетикою – 50%, городками – 15%, гімнастикою – 40%, тенісом – 22,5%, акробатикою – 35%.

Діти контрольної групи хотіли б займатися наступними видами спорту: футболом – 27,5%, баскетболом – 15%, легкою атлетикою – 35%, акробатикою – 7,5%; городками – 17,5%, гімнастикою – 5%.

Зацікавленість дітей такими видами спорту, яких немає в програмі фізичного виховання, пояснюється: східні единоборства – переглядом телевізійних програм та бажанням, в основному хлопчиків, вміти себе захистити (контрольна група – 40%, експериментальна група – 30%); фігурне катання – відвідуванням дітей з батьками ковзанок (експериментальні – 10%); велоспорт – більшість дітей

Таблиця 2

Показники зацікавленості дітей видами спорту наприкінці дослідження (%)

Групи	Види спорту											
	Акробатика	Баскетбол	Велоспорт	Гімнастика	Городки	Легка атлетика	Флорбол	Східні единоборства	Теніс	Фігурне катання	Футбол	Хокей
КГ (n=40)	7,5	15	22,5	5	17,5	35	–	40	–	–	27,5	–
ЕГ (n=40)	35	32,5	30	40	15	50	70	30	22,5	10	57,5	20

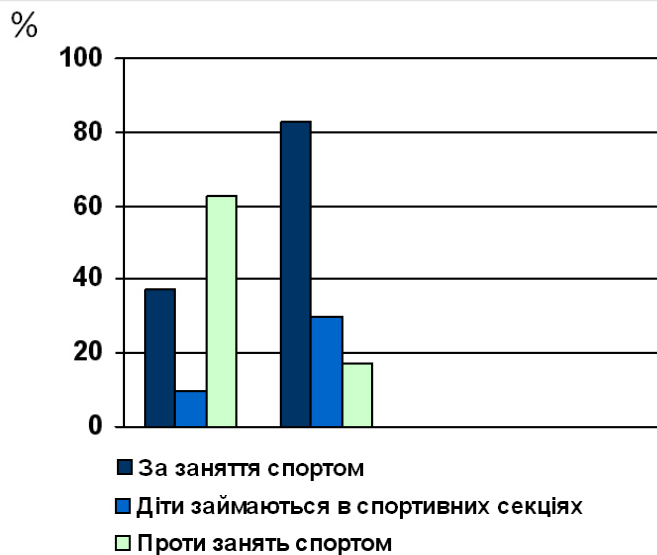

Рис. 1. Показники опитування батьків дітей експериментальних груп на початку та наприкінці дослідження, %

мають велосипеди й у вільний час (поза межами дитячого закладу) залюбки катаються на велосипедах (контрольна група – 22,5%, експериментальна група – 30%).

Результати опитування батьків дітей експериментальної групи щодо занять дітей у спортивних секціях на початку дослідження наступні: 37,5% (15) батьків за заняття спортом, з них 10% (4) – віддали своїх дітей у секції гімнастики та футболу; 62,5% (25) батьків вважають, що займатися спортом у такому віці рано. Наприкінці дослідження: 82,5% (33) батьків за заняття спортом, з них 30% (12) – віддали своїх дітей у спортивні секції (футболу, гімнастики, акробатики, східних единоборств, плавання); 17,5% (7) батьків вважають, що займатися спортом у такому віці рано (рис. 1).

Висновки

1. Аналіз науково-методичної літератури засвідчив, що впровадження інноваційних спортивно-орієнтованих

технологій є одним із пріоритетних напрямків удосконалення змісту та форм організації фізичного виховання в дошкільних освітніх закладах.

2. Результати аналізу медичних карток підтверджують існування тенденції до погіршення стану здоров'я у дітей дошкільного віку. Основну увагу під час занять з дітьми 5–6-річного віку треба звертати на дітей другої основної групи та другої підготовчої групи («групи ризику»).

3. Результати опитування, анкетування вказують на позитивне ставлення дітей, батьків до впровадження спортивно-орієнтованих технологій у фізичне виховання дітей старшого дошкільного віку.

Перспективи подальших досліджень будуть пов'язані з більш детальним вивченням та подальшим впровадженням елементів спортивного тренування у фізичне виховання старших дошкільників, а також вивчення впливу спортивно-орієнтованого фізичного виховання на вибір хлопчиків та дівчаток видів спорту для занять у спортивних секціях.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що немає конфлікту інтересів, який може сприйматися таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Список використаної літератури

1. Александровская М. Детский степ: липецкий вариант нового вида спорта [Электронный ресурс] / М. Александровская. – Режим доступа : <http://dob.1september.ru/articlef.php?ID=200701202>.
2. Бабачук Ю. Роль ігор спортивного характеру в удосконаленні рухової підготовленості дітей старшого дошкільного віку / Ю. Бабачук // Сучасне дошкільня : реалії та перспективи : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 16 жовтня 2008 р. / М-во освіти і науки України, Нац. пед. Ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – С. 218–221.
3. Бальсевич В. К. Конверсия высоких технологий спортивной подготовки как актуальное направление совершенствования физического воспитания и спорта для всех / В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры, 1993. – № 4. – С. 2–7.
4. Богиніч О. Л. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей старшого дошкільного віку: методичний посібник / О. Л. Богиніч, Ю. М. Бабачук // Дошкільня. – К. : Мандрівець, 2014. – 224 с.
5. Волков Л. В. Спортивно-игровой метод в физическом воспитании детей дошкольного возраста: Программа и методические рекомендации / Л. В. Волков. – Переяслав-Хмельницький, 1990. – 32 с.
6. Глазырина Л. Д. Методика физического воспитания детей дошкольного возраста: пособие для педагогов дошк. учреждений / Л. Д. Глазырина, В. А. Овсянкин. – М. : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2005. – 175 с.
7. Дубогай О. Д. Можливості застосування ритмічної гімнастики і танцювальної терапії в освітньому процесі дошкільного закладу [Електронний ресурс] / О. Д. Дубогай, Н. В. Маковецька // Дошкільна освіта. – К. : Ліпс, 2005. – № 1 (7). Режим доступу : http://www.ukrdeti.com/2005/1_a11_2005.html.
8. Козин Е. А. Спортивная акробатика как базовое средство физической подготовки детей дошкольного возраста (6–7 лет) / Е. А. Козин // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2007. – № 1. – С. 50–52.
9. Козырева О. В. Спартианская программа воспитания, образования и организации досуга детей дошкольного возраста /

- О. В. Козырева, В. И. Усаков, Н. М. Авдеева, З. Р. Капитонова, Н. В. Мишанина // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – № 1. – 2001. – С. 58–61.
10. Кузина И. Степ-аэробика для дошкольников [Электронный ресурс] / И. Кузина. – Режим доступа : <http://dob.1september.ru/article.php?ID=200701217>.
11. Кулик Н. А. Дослідження стану впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес у дошкільних закладах освіти сумської області / Н. А. Кулик // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2010. – № 2. – С. 10–13.
12. Лубышева Л. И. Спортизация общеобразовательных школ России: новые векторы развития / Л. И. Лубышева // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2007. – № 1. – С. 63–65.
13. Международная хартия физического воспитания и спорта / Наука в олимпийском спорте. Специальный выпуск «Спорт для всех». – 2001. – № 3. – С. 102–106.
14. Пангелова Н. Спортивний стиль життя та його значення для гармонійного розвитку особистості дошкільника / Н. Пангелова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 10. – С. 18.
15. Стрельцов В. П., Банникова Т. А. Спортивно-оздоровительная тренировка старших дошкольников: проблемы и решения // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – № 3. – 2003. – С. 46–48.
16. Суринов И. А. Спортивно-игровая деятельность как средство олимпийского образования старших дошкольников / И. А. Суринов, З. С. Варфоломеева // Матеріали IV Міжнародної електронної науково-практичної конференції «Психологічні, педагогічні і медико-біологічні аспекти фізичного виховання» 19–26 квітня 2013 р. – Одеса : ПУНПУ імені К. Д. Ушинського, 2013. – С. 12–14.
17. Терещенко І. Використання степ-сходинки як засобу розвитку координації рухів у дошкільнят / І. Терещенко // Дошкільна освіта. – 2010. – № 3 (29). – С. 71–74.
18. Шиян Б. М. Теорія і методика наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті : Навчальний посібник / Б. М. Шиян, О. М. Вацеба. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2008. – С. 65.

Стаття надійшла до редакції: 29.12.2016 р.

Опубліковано: 28.02.2016 р.

Аннотация. Петренко Г. В. Определение предпосылок для внедрения спортивно-ориентированных технологий в физическое воспитание детей 5–6-летнего возраста в условиях дошкольного образовательного учреждения. Цель: проанализировать и обосновать необходимость внедрения элементов спортивной тренировки и спортивных игр в физическое воспитание детей старшего дошкольного возраста. **Материал и методы:** анализ научно-методической литературы и нормативных документов, опрос, анкетирование, педагогическое наблюдение, тестирование. **Результаты:** выяснено отношение к спортивно-ориентированному физическому воспитанию детей, их родителей, воспитателей, приведены результаты тестирования двигательных способностей детей и обоснована необходимость внедрения спортивно-ориентированного физического воспитания в учебно-воспитательный процесс дошкольных учебных заведений. **Выводы:** результаты исследования состояния здоровья, опроса детей старшего дошкольного возраста побуждают к применению элементов спортивной тренировки и спортивных игр как альтернатива традиционному физическому воспитанию в учебно-воспитательном процессе дошкольных учреждений, что является наиболее эффективным средством оздоровительного воздействия на организм ребенка, который способствует формированию у детей мотивов и стимулов к занятиям физической культурой и спортом.

Ключевые слова: дошкольное воспитание, спортивно-ориентированные технологии, дети старшего дошкольного возраста.

Abstract. Petrenko G. Determining the background for implementation of sports-oriented teaching techniques in training of children age of 5–6 years old under the conditions of a preschool educational establishment. Purpose: to identify and substantiate the necessity of the implementation of physical training elements and sports games in education of late preschools. **Material & Methods:** the analysis of scientific-academic literature and regulatory documents, polling, survey, pedagogical observation, test execution. **Results:** the attitude toward sports-oriented physical training is based on the analysis of children's attitude to their sporting activities as well as of their parents and of personnel at pre-school institutions. This article provides the results of children's motor skills assessment and reveals the necessity of implementation of sports-oriented physical training to the educational experience at pre-school educational institutions. **Conclusions:** a poor physical health leads to the implementation of physical training technologies and sports games in teaching process at pre-school institutions as an alternative to traditional physical training techniques is the most effective way to motivate preschools to exercise which has a great impact on children's health and well-being.

Keywords: pre-school education, sports-oriented technologies, children of late pre-school age.

References

1. Aleksandrovskaya, M. *Detskiy step: lipetskiy variant novogo vida sporta* [Children step: Lipetsk version of the new sport]. Available at: <http://dob.1september.ru/articlef.php?ID=200701202>. (in Russ.)
2. Babachuk, Yu. 2008, [The role of nature sports games to improve motor fitness of preschool children] *Suchasne dovkilliya : realii ta perspektivi : Materiali Mizhnarodnoi naukovopraktichnoi konferentsii, 16 zhovtnya 2008 r.* [Modern Environment: realities and prospects: International scientific and practical conference, October 16, 2008]. Kyiv: NPU im. M. P. Dragomanova, pp. 218–221. (in Ukr.)
3. Balsevich, V. K. 1993, [Conversion of high-tech sports training as the actual direction of improving physical education and sport for all] *Teoriya i praktika fizicheskoy kultury* [Theory and Practice of Physical Culture]. Vol. 4, pp. 2–7. (in Russ.)
4. Boginich, O. L. & Babachuk, Yu. M. 2014, [Outdoor games and game exercises with elements of sports games for preschool children: a handbook] *Doshkillya* [Preschool]. Kyiv: Mandrivets, 224 p. (in Ukr.)
5. Volkov, L. V. 1990, *Sportivno-igrovoy metod v fizicheskom vospitanii detey doshkolnogo vozrasta: Programma i metodicheskiye rekomendatsii* [Sports and yrovoy fizycheskom a method of education children preschool age: Program and Guidelines]. Pereyaslav-Khmel'nitskiy, 32 p. (in Russ.)
6. Glazyrina, L. D. & Ovsyankin, V. A. 2005, *Metodika fizicheskogo vospitaniya detey doshkolnogo vozrasta: posobiye dlya pedagogov doshk. uchrezhdeniy* [Technique of physical training of preschool children: A guide for teachers of preschool institutions]. Moscow: VLADOS, 175 p. (in Russ.)
7. Dubogay, O. D. & Makovetska, N. V. 2005, [Possibilities of rhythmic gymnastics and dance therapy in education pre-school] *Doshkilna osvita* [Preschool Education], Kyiv: Lips, Vol. 7 No. 1, Available at: http://www.ukrdeti.com/2005/1_a11_2005.html. (in Ukr.)
8. Kozin, Ye. A. 2007, [Acrobatics as a basic means of physical training of children of preschool age (6-7 years)] *Fizicheskaya kultura: vospitaniye, obrazovaniye, trenirovka* [Physical culture: education, education and training]. Vol. 1, pp. 50–52. (in Russ.)
9. Kozyreva, O. V., Usakov, V. I., Avdeyeva, N. M., Kapitonova, Z. R. & Mishanina, N. V. 2001, [Spartan program of education, treatment and organization of preschool aged children] *Fizicheskaya kultura: vospitaniye, obrazovaniye, trenirovka* [Physical culture: education, education, training]. Vol. 1, pp. 58–61. (in Russ.)
10. Kuzina, I. *Step-aerobika dlya doshkolnikov* [Step aerobics for preschoolers]. Available at: <http://dob.1september.ru/article.php?ID=200701217>. (in Russ.)
11. Kulik, N. A. 2010, [Research of innovative technologies in the educational process in preschool educational establishments of Sumy

- region] *Slobozhanskii naukovno-sportyvnyi visnyk* [Slobozhanskyi science and sport bulletin]. Kharkiv: KhDAFK, Vol. 2, pp. 10–13. (in Ukr.)
12. Lubyshcheva, L. I. 2007, [Sportization of comprehensive schools of russia: new vectors of development] *Fizicheskaya kultura: vospitaniye, obrazovaniye, trenirovka* [Physical culture: education, education and training]. Vol. 1, pp. 63–65. (in Russ.)
13. Mezhdunarodnaya khartiya fizicheskogo vospitaniya i sporta [The International Charter of Physical Education and Sport] *Nauka v olimpiyskom sporte. Spetsialnyy vypusk «Sport dlya vseh»* [Science in Olympic sports. Special edition of "Sport for All"], 2001, Vol. 3, pp. 102–106. (in Russ.)
14. Pangelova, N. 2005, [Sports lifestyle and its importance to the harmonious development of personality preschooler] *Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovannya i sportu* [Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport]. Vol. 10, pp. 18. (in Ukr.)
15. Streltsov, V. P. & Bannikova, T. A. [Sports and fitness training senior preschool children: problems and solutions] *Fizicheskaya kultura: vospitaniye, obrazovaniye, trenirovka* [Physical culture: education, education and training]. Vol. 3, 2003, pp. 46–48. (in Russ.)
16. Surinov, I. A. & Varfolomeyeva, Z. S. 2013, [Sports and game activity as means of Olympic education older preschoolers] *Materiali IV Mizhnarodnoi yelektronnoi naukovno-praktichnoi konferentsii «Psikhologichni, pedagogichni i mediko-biologichni aspekti fizichnogo vikhovannya» 19–26 kvitnya 2013 r* [Electronic materials IV International Scientific Conference "The psychological, pedagogical and medico-biological aspects of physical education" 19-26 April 2013], Odesa: PUNPU imeni K. D. Ushinskogo, pp. 12–14. (in Russ.)
17. Tereshchenko, I. 2010, [Using step-step as a means of coordination in preschool] *Doshkilna osvita* [Preschool Education], Vol. 29 No 3, pp. 71–74. (in Ukr.)
18. Shiyan, B. M. & Vatseba, O. M. 2008, *Teoriya i metodika naukovikh doslidzhen u fizichnomu vikhovanni ta sporti* [Theory and methodology of research in physical education and sport]. Ternopil: Navchalna kniga, Bogdan, p. 65. (in Ukr.)

Received: 29.12.2016.

Published: 28.02.2016.

Петренко Геннадій Валентинович: Національний університет фізичного виховання і спорту України: вул. Фізкультури, 1, м. Київ, 03680. Україна.

Петренко Геннадий Валентинович: Национальный университет физического воспитания и спорта Украины: ул. Физкультуры, 1, г. Киев, 03680. Украина.

Gennady Petrenko: National University of Physical Education and Sport of Ukraine: Fizkultury Str. 1, Kyiv, 03680, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-1706-9667

E-mail: g.petrenko.61@gmail.com

Бібліографічний опис статті:

Петренко Г. В. Визначення передумов для впровадження спортивно-орієнтованих технологій у фізичне виховання дітей 5–6-річного віку в умовах дошкільного навчального закладу / Г. В. Петренко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2016. – № 1(51). – С. 61–66. – doi:10.15391/sns.v.2016-1.011